



Multifunctionaliteit



Fauna en flora

# VOLLE VAART INZET OP VISMIGRATIE

## EEN REIS DOOR HET WATER

“Vispassages geven het herstel van de visfauna in Vlaanderen telkens weer een duw in de rug.”



# EEN REIS DOOR HET WATER

Tijdens de kanaalopwaarderingsprojecten waarmee De Vlaamse Waterweg nv momenteel aan de slag is, verliezen we het ecologische belang nooit uit het oog. Zo zullen er vispassages worden gebouwd om vismigratie positief te beïnvloeden. Maar hoe werkt zo'n vispassage en wat houdt vismigratie in? Je leest het hier.

## Waarom migreren vissen?

Vissen trekken van nature door beken en rivieren. Dit doen ze om zich voort te planten, maar ook om voedsel te vinden of een schuilplaats te zoeken voor de winter. Sommige soorten, zoals de paling, leggen duizenden kilometers af om hun paaigebieden te bereiken. Dat fenomeen heet **vismigratie**.

Vissen migreren voor een aantal redenen. De meest opvallende migratie maken ze om zich voort te planten, maar ook bescherming zoeken tegen roofdieren, vluchten voor verontreiniging of van biotoop veranderen gedurende verschillende levensstadia behoort tot de mogelijkheden. Sommige vissen migreren zelfs tussen een winter- en zomerverblijf, net zoals trekvogels!

## De 5 soorten migratiebewegingen

- 01 /** Migraties naar gebieden waar ze gemakkelijker eten vinden.
- 02 /** Migraties naar schuil- of overwinteringsplaatsen.
- 03 /** Migraties na incidentele verplaatsingen.
- 04 /** Migraties van larven of juvenielen (jonge vissen) naar verschillende opgroeigebieden.
- 05 /** Voortplantingsmigraties naar paaiplaatsen en terug naar leef- en opgroeigebieden.



“Sommige vissen migreren zelfs tussen een winter- en zomerverblijf, net zoals trekvogels!”

# HINDERNISSEN ONDERWEG

Tijdens deze migratie komen vissen verschillende hindernissen tegen, zoals **stuw en sluizen**. Deze fysieke obstakels zorgen voor een te hoge stroomsnelheid en zijn dus een knelpunt voor de vismigratie. Om vissen makkelijker te laten migreren, bouwen we **vispassages** in de buurt van deze constructies. Zo kan de vis zijn tocht verderzetten én stimuleren we het ecologisch herstel van onze binnenwateren. De Vlaamse Waterweg nv investeert hiermee dus niet alleen in de binnenvaart, maar ook in de **veerkrachtigheid van onze watersystemen**: een echte win-win!

## Hoe vindt een vis zijn weg naar een vispassage?

Een vis merkt nauwelijks dat hij door een vispassage zwemt. Vissen zwemmen immers intuïtief tegen de stroom in. In sommige gevallen lokken we hen met een nagebootste stroming richting de vispassage, een zogenaamde **lokstroom**. Door ervoor te zorgen dat de stroming vanuit de vispassage sterker is dan de stroming die van de stuw komt, sturen we de vis de goede kant op. Maar de lokstroom mag ook niet té sterk zijn, want dan kunnen kleinere vissen er niet tegenin zwemmen. Daarom proberen we steeds te zorgen voor de juiste afstemming voor het visbestand op die plek.



### Wist je dat ...

*De doelstelling om een vlotte migratie van vissen mogelijk te maken, werd bepaald door de Europese Unie. Het Vlaams parlement bekrachtigde dit in 2003 in het zogenaamde decreet Integraal Waterbeleid.*

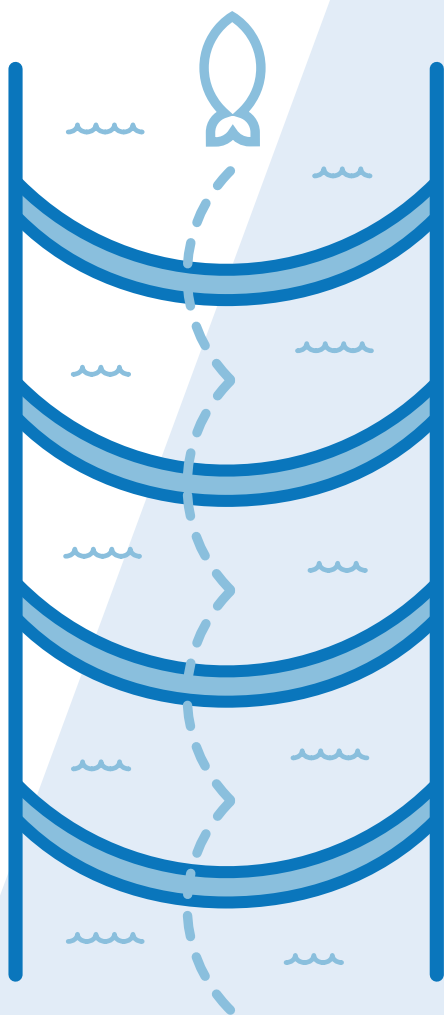




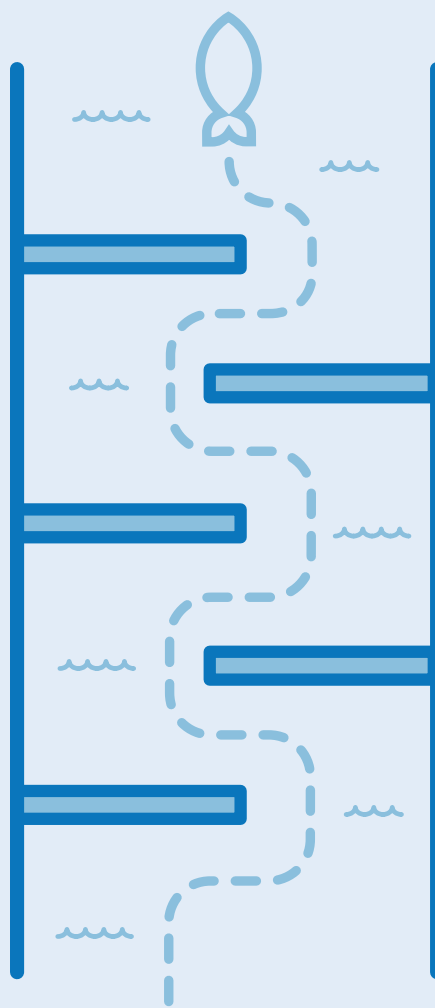
Vispassage Harelbeke

# DE BOUW VAN VISPASSAGES

## Vistrap



## Vispassage





Vispassage Harelbeke

Er bestaan vispassages in alle soorten en maten, omdat er rekening moet worden gehouden met tal van elementen. Zo zijn er verschillende **barrières** die moeten worden overbrugd. De visdoorgang zal in functie daarvan worden gebouwd en er wordt rekening gehouden met welke vissen er in de waterstroom zitten.

“Er wordt rekening gehouden met welke vissen er in de waterstroom zitten.”

Soms moet er een vispassage worden gebouwd op plekken waar weinig ruimte is, zoals **migratieknelpunten**. Dan is het aanleggen van een vistrap dikwijls de enige optie. Een **vistrap** is een technische visdoorgang, die hieronder uitgebreid zal worden beschreven.

## Verschillende soorten vispassages

Er zijn verschillende soorten vispassages. Sommige bestaan uit een eenvoudige buis, andere vispassages vormen heuse trappen (cascades) onder water. Deze worden dan ook **vistrappen** genoemd.

De vispassage is telkens aangepast aan de plaats waar ze moet functioneren en de soorten vissen die in de waterweg voorkomen. Zo zal een vistrap eerder gebruikt worden in **grotere rivieren voor soorten die kunnen springen**. Daarbuiten zal het vooral gaan om kleinere, bodembewonende soorten en witvissen.

# VISPASSAGES IN REGIO WEST



## Legende werkingsgebied

Vanuit Europa werd beslist dat er een vispassage komt aan elke constructie die het niveau van het water regelt. De Vlaamse Waterweg nv bouwt dus met het project Seine Schelde Vlaanderen vispassages in:



“Tegenwoordig wordt er bij elk kunstwerk een vispassage aangelegd. Op deze manier krijgt het herstel van de visfauna in Vlaanderen telkens weer een duw in de rug.”

Antwerpen ●

Brussel ●



# KERKHOVE

Langs de stuw in Kerkhove werd eind 2020 een vispassage aangelegd zodat de migrerende vissen hun tocht kunnen verderzetten. Het gaat hier om een bijzondere duostuw. Samen met de stuwen in Asper en Oudenaarde regelt zij het waterpeil van de Boven-Schelde.



Vispassage Kerkhove



# HARELBEKE

Deze vispassage is een onderdeel van de Leiewerken in Harelbeke, waarbij de Leie werd omgevormd tot een moderne verbinding voor binnenvaartschepen tot 4.500 ton. De vispassage in Harelbeke is kronkelvormig en is overbrugd met een voetgangersbrug, die wandelaars en nieuwsgierigen een uniek uitzicht op de vispassage biedt.



Vispassage Harelbeke

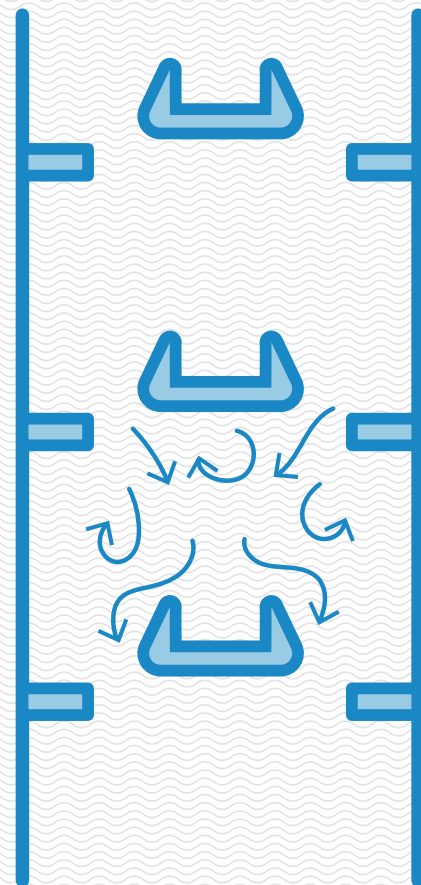
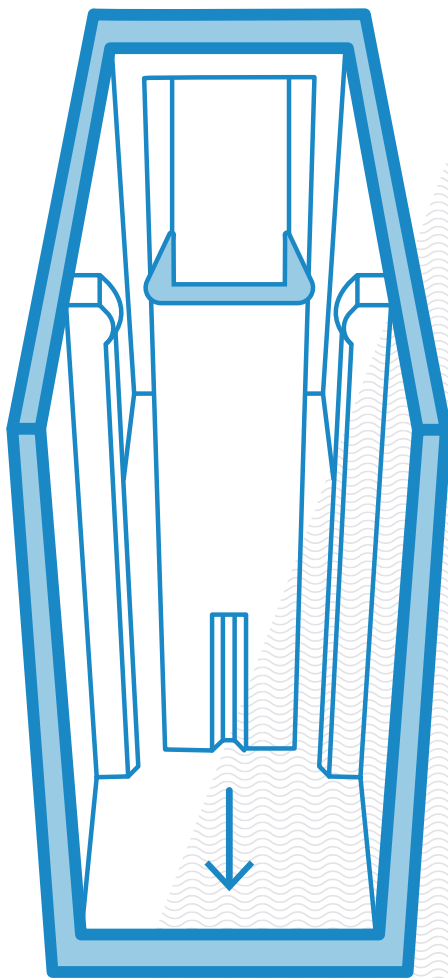


# GENT & MERELBEKE

Dit grote stuwsluizencomplex is een van de grootste knelpunten voor vismigratie in Vlaanderen. Vissen van de Beneden-Zeeschelde kunnen hier niet voorbij zwemmen, wat nefast is voor de vispopulatie op zowel de Leie als de Boven-Schelde. In Merelbeke, dicht tegen de Gentse grens, wordt er een vispassage gebouwd die ervoor zal zorgen dat de vissen opnieuw kunnen doorzwemmen. Hierdoor krijgen de vissen weer alle kansen en zullen er op termijn zelfs nieuwe vissoorten voorkomen.



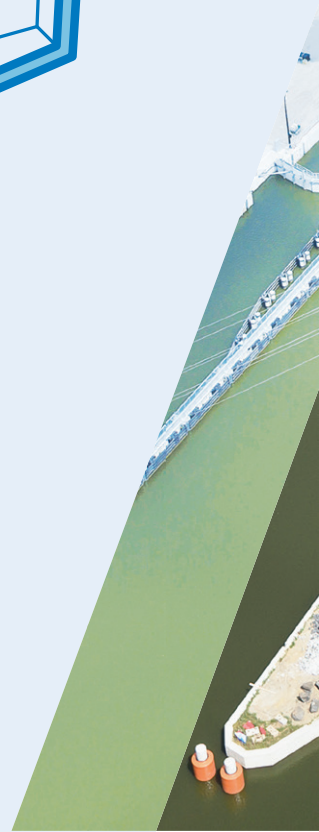
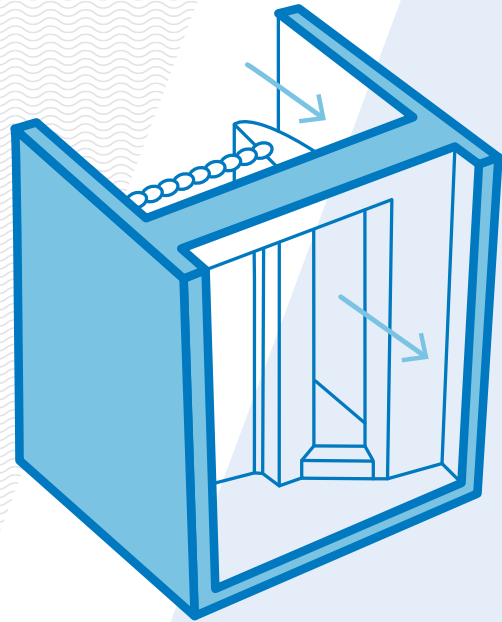
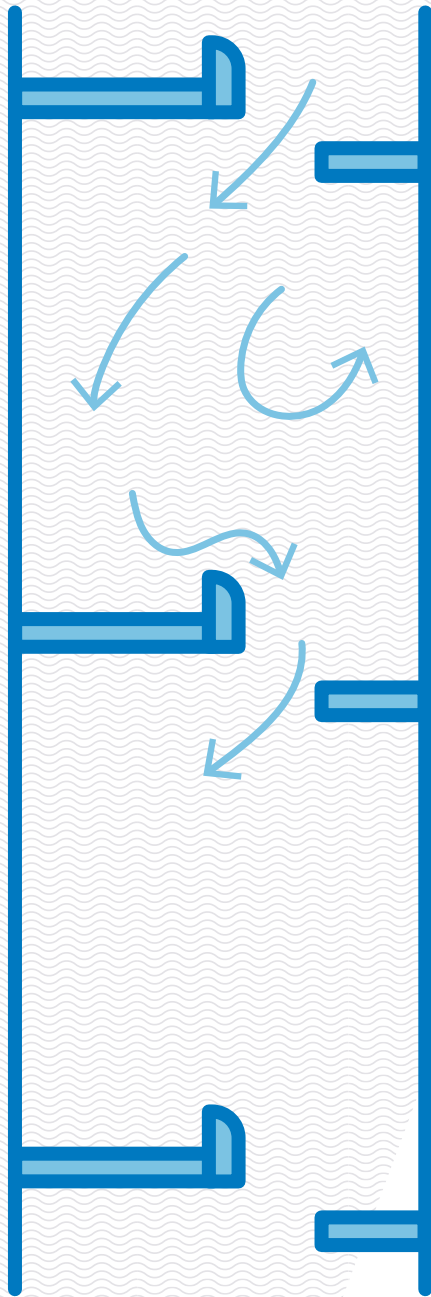
## 'Dubbel vertical slot'-constructie zoals gebouwd zal worden in Gent en Merelbeke.



Wist je dat ...

Deze vispassage wordt meer dan 300 m lang en 9 m breed. Dankzij de **'dubbel vertical slot'-constructie** kunnen vissen kiezen aan welke kant ze erdoor zwemmen. In de vispassage wordt een extra buis met kleine openingen voorzien, waardoor de lokstroom gelijkmatig wordt verdeeld. Zo zwemmen vissen niet halverwege terug omdat de stroming verzwakt!

## 'Enkel vertical slot'-constructie zoals gebouwd zal worden in Wielsbeke.





# WIELSBEKE

Naast de stuw die we renoveren op de oude Leie-arm in Sint-Baafs-Vijve wordt een vispassage gebouwd. De oude sluis wordt omgevormd tot een vispassage met een 'enkel vertical slot'-constructie. Hierbij zigzaggen de vissen door de passage. We werken met een debietregeling om de lokstroom te versterken én om ervoor te zorgen dat de vispassage blijft functioneren bij droogte. Deze werken zijn gestart in mei 2021 en zullen tegen midden 2023 klaar zijn.



'Enkel vertical slot'-constructie Sint-Baafs-Vijve

# Meer informatie

De Vlaamse Waterweg nv  
Havenstraat 44  
3500 Hasselt  
Tel. 011 29 84 00



[vlaamsewaterweg.be](http://vlaamsewaterweg.be)



[#vlaamsewaterweg](https://www.instagram.com/vlaamsewaterweg)

